VAD ÄR EN ALLMÄNNING?

En allmänning är någonting som skapas gemensamt, för att tillgodose gemensamma behov. Det kan vara både produktion av något (en vara eller en tjänst) som förvaltande. I en allmänning är det alltid frivilligt att delta och ta del av det allmänningen skapar eller tillhandahåller. Allmänningar är inte en teori som någon hittat på utan något konkret som existerat genom hela den mänskliga historien, under alla samhällsstadier i olika omfattning. I vår tid är t ex vatten fortfarande en allmänning (varken staten, alltså ”det offentliga” eller någon privatperson äger det), liksom rätten att plocka bär och svamp, tälta, fiska och anordna gemensamma sammankomster i naturen. Men det skapas också hela tiden nya allmänningar; roddbåten eller verkstaden i byn som alla hjälps åt att frivilligt underhålla och får använda, dataprogramvaran som utvecklare tillsammans skapat på sin fritid för att tillgodose ett behov; t ex operativsystemet Linux eller encyklopedin Wikipedia.

> *“Allmänningar är inte en teori som någon hittat på utan något konkret som existerat genom hela den mänskliga historien.”*

Varför ska vi försvara existerande allmänningar?

Vårt nuvarande ekonomiska system bygger på marknaden och jakten på ekonomisk vinst. Vår moderna historia är därför också en historia om försök att inhägna allmänningar och göra det möjligt för fåtalet att tjäna stora pengar på dem, istället för att flertalets behov ska styra. Att privatisera vattenresurser, frögenetik, bärmark och källkoder i datasystem är exempel på detta. Man försöker ge en viss individ upphovsrätt över någonting som skapats och förvaltats av människor gemensamt och kräver sedan att dessa ska betala till denna individ. Vi anser att detta står i stark konflikt med mänskliga behov, och våra gemensamma möjligheter att ta del av kunskap som gör att vi får inflytande i vår vardag. Därför tror vi också att det är viktigt att försvara existerande och historiska allmänningar från privatisering – så att de fortsätter vara en tillgång för flertalet, snarare än en inkomstkälla för fåtalet.

Varför ska vi skapa nya allmänningar?

Genom att skapa allmänningar bygger vi dels en gemenskap och en tillit underifrån i våra bostadsområden, samtidigt som vi minskar våra omkostnader! Alla kan vi något som vi kan lära andra, och på så vis ge oss alla en större makt att påverka våra egna liv. Det kan handla om gemensamma folkkök där man aktiverar sig någon gång i veckan och sedan får ta del av mat andra lagat de andra dagarna. Det kan vara cykelverkstaden, datorverkstaden eller bilverkstaden som gör att vi lär oss fixa saker som är viktiga för att vår vardag ska fungera, samtidigt som vi slipper kostnaden det innebär att lämna in sakerna på en vinstdriven verkstad. Allmänningarna kan bli både en gemenskap, och en trygghet som vi själva har möjligheten att kontrollera tillskillnad från t ex välgörenhet eller kravfyllda stöd från det offentliga.

Sätt igång!

För att skapa nya allmänningar behöver man inte gå med i någon organisation. Prata ihop er med vänner, grannar och familj – diskutera vad just ni är duktiga på, och vad ni tror finns för behov i er närmiljö. Sedan är det bara att sätta igång! För de utgifter ni har kan ni ta ett självkostnadspris. Sätt upp affischer eller sprid information via t ex Facebook och gör det ni känner att ni har resurs och energi till. Ju fler allmänningar vi bygger, om än temporära, ju mer får vi tillbaka för den aktivitet vi själv lägger.

Allt åt Alla Umeå
www.alltatalla.com